

Recuperar l'orgull de la llengua

written by Jordi Badia Pujol | 22 de juny de 2016

Ara que sembla que, finalment, hem recuperat l'orgull nacional, ens convindria recuperar també l'orgull lingüístic, si més no per evitar que el català sigui una llengua de segona classe.

Trobaríem molts exemples que demostren aquest sentiment d'inferioritat que sembla que tots els catalanoparlants tinguem incorporat. Comencem per un de ben quotidià: la pronunciació dels noms dels medicaments. Per quins set sous no sabem dir «Gelocatil» o «Prozac» a la catalana? Que no sabem com es llegeix una ge o una zeta, en la nostra llengua?

Això mateix passa amb noms una mica nous, com per exemple, «euro». És evident que a les comarques centrals la o final sona com una u. Per tant, això es diu «euru» sense cap mena de dubte. Que no en dèiem «duru», de la moneda de cinc pessetes, encara que escrivéssim «duro»?

I no cal dir les sigles: per què hem de pronunciar «ESO» com si parléssim en espanyol? Bé sabem dir «peso», «reso», «mesos»... Doncs exactament igual hem de pronunciar «ESO»: amb essa sonora i u final. De la mateixa manera, direm «unescu» encara que escrivem «UNESCO». I fins i tot hauríem de dir «ong» en una sola paraula, i no pas «o-ena-ge». Bé sabem pronunciar «fong», «ping-pong» i «ding dang dong». Tampoc no entenc que hàgim de pronunciar «a-ena-ce» en compte de «anc» ('ang'). No tenim pas cap dificultat a dir «cranc», «tanc» i «banc», oi?

«Fa anys, fins i tot en plena dictadura franquista, els catalanoparlants no sabien dir "Sánchez" ni "Cervantes", i deien "Sanxes" i "Servantes". I no s'ofenia ningú»

Totes aquestes anomalies només tenen una explicació: ens pensem que les coses noves (i, per tant, desconegudes al començament) s'han inventat a Espanya i s'han de dir en castellà. Fa anys, fins i tot en plena dictadura franquista, els catalanoparlants no sabien dir «Sánchez» ni «Cervantes», i deien «Sanxes» i «Servantes». I no s'ofenia ningú: aquesta era la manera de parlar de la gent del país. Mireu si hem reulat en pocs decennis!

Però hi ha un fet encara pitjor que aquest, i que és un símptoma inequívoc de poca autoestima. Cada dia constatem com els parlants, tant si són manobres com si són polítics, diuen castellanades flagrants i no passa res. En canvi, tu no provis de parlar castellà amb catalanades perquè seràs la riota de tothom, i més d'un s'ofendrà.

«Com pot ser que s'hagi escampat tant el “Bones”? Ningú no s'adona que vol dir “Buenas (tardes, noches...)?”»

Si tu no tens temps de fer una cosa i dius que «no t'ha donat temps», tothom ho troba ben natural. Igual com dir «Bones» quan arribes a un lloc, en compte de «Bon dia» o «Hola», o «Déu vos guard!». Com pot ser que s'hagi escampat tant? Ningú no s'adona que vol dir «Buenas (tardes, noches...)»? Si algú saludés en castellà dient «Buena noche» o «Diós os guarde», de segur que tothom s'hi faria un tip de riure.

Per reblar això que us dic, llegiu-vos, si us plau, aquests dos fragments d'una periodista, escriptora i, sobretot, tertuliana catalana. N'hi ha per a sucari-hi pa:

«Navarro **fa les vegades** de noi bo i ens diu el que sabíem, que tampoc no **està per la feina** i que és federalista, encara que el pobre sembla Diògenes de Sínope caminant pel món amb una **vela**, bo i cercant un altre federalista. Fins aquí cap novetat al front [...] És a dir, a pagar i a callar, o ens **donen** al clatell amb la Constitució.»